

Jednání zástupců evropské sítě ke sledování excessu úmrtí EuroMOMO

Meeting of the EuroMOMO network

Jan Kynčl

Ve dnech 10.–12. 6. 2013 se v dánské Kodani uskutečnilo jednání EuroMOMO. Euro MOMO (European monitoring of excess mortality for public health action) byl původně tříletý grantový projekt zaměřený na zhodnocení stávajícího monitorování excessu úmrtnosti s cílem vytvoření společného modelu pro využití v systémech včasného varování, tj. i za účelem přijímání opatření v oblasti veřejného zdravotnictví. Projekt vede dánský Statens Serum Institut (SSI) a účastnilo se ho 17 institucí ze 16 zemí (Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Německo, Nizozemí, Norsko, Portugalsko, Řecko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko). Mezi spolupracující partnery projektu patří zástupci z dalších čtyř národních institucí ve Švýcarsku, Německu, Estonsku a ČR a zástupci evropských institucí (především ECDC, WHO, Eurostat). Síť je v provozu od roku 2009, poskytuje týdenní data. Rok 2012 byl financován z vnitřních zdrojů. Vzhledem k výsledkům a přínosu získali organizátoři podporu od DG SANCO pro činnost v roce 2013, další období je aktuálně v diskusi. Výstupy projektu jsou prezentovány na <http://www.euromomo.eu/> (stránky budou v brzké době významně aktualizovány), k dispozici je též neveřejná část pro aktivní účastníky projektu.

Jednání zahájil Kåre Mølbak (vedoucí oddělení epidemiologie infekčních nemocí v SSI), vlastní jednání vedla Anne Mazick, která je odborným koordinátorem projektu Euro MOMO.

Záměrem projektu primárně není včasná detekce neznámých událostí, ale snaha poskytnout informace pro hodnocení různých situací, jejich rozsahu a závažnosti. Hlavním výstupem projektu je jednoduchý konsensuální model pro hodnocení týdenní celkové úmrtnosti podle věkových skupin se zohledněním chřipkové aktivity. Bylo prezentováno, že průměrný počet zimních úmrtí za období 2008–2013 ve sružených datech od všech evropských poskytovatelů činí 13,6 na 100 000, což slušně koreluje s americkými daty za téměř třicetileté období (9 na 100 000). Následně byly široce diskutovány národní zkušenosti s jednotlivými modely.

Autor zprávy na jednání prezentoval sdělení s názvem „Examples of mortality data usage in the Czech Republic“. Jeho cílem bylo informovat o českých aktivitách v oblasti modelování excessu úmrtí v souvislosti s chřip-

kou a v souvislosti s teplotními extrémy. Zapojení do evropského projektu stále znemožňuje pozdní dostupnost dat (data za loňský rok jsou k dispozici nejdříve v červenci roku následujícího, což pro hodnocení celé chřipkové sezóny představuje dokonce téměř dvouleté zpoždění). Komplikací je dále nutnost platby za data úmrtí, stejně jako za klimatologická data. Podobná situace je prakticky ve všech dalších zemích, které se EuroMOMO neúčastní.

Excesu úmrtí v důsledku chřipky se věnuje nový specifický model FluMOMO. Opět jsou k němu však zapotřebí včasná data úmrtí (maximálně několik týdnů zpoždění). Jednotlivé národní prezentace srovnávaly výsledky při použití různých proměnných, některé státy též zkouší testovat komplexní model s řadou proměnných včetně klimatických parametrů.

Lze konstatovat, že je všeobecný zájem a podpora pro další činnost projektu, což vyjádřili zástupci WHO, ECDC i Evropské komise. Kromě aktivit pro zajištění financování projektu na další období se budou hledat i jiné cesty pro zapojení více zemí do systému. Lze očekávat, že evropské instituce nebo WHO nějakou cestou vyjádří zájem, aby všechny země poskytovaly včasná data o úmrtích. Surveillance úmrtnosti je důležitou součástí národních informačních systémů a měla by být významným doplňkem rutinních systémů pro hlášení infekčních onemocnění.

LITERATURA

1. Kyselý J, Kříž B. Vysoké letní teploty a úmrtnost v ČR v letech 1982–2000. *Epidemiol Mikrobiol Imunol* 2003; 52(3): 105–116.
2. Kyselý J, Kříž B. Decreased impacts of the 2003 heat waves on mortality in the Czech Republic: an improved response? *Int J Biometeorol* 2008; 52(8): 733–45.
3. Kyselý J, Pokorna L, Kynčl J, Kriz B. Excess cardiovascular mortality associated with cold spells in the Czech Republic. *BMC Public Health* 2009; 9: 19.
4. Kyselý J, Plavcová E, Davidkovová H, Kynčl J. Comparison of hot and cold spell effects on cardiovascular mortality in individual population groups in the Czech Republic. *Clim Res* 2011; 49: 113–129.

MUDr. Jan Kynčl, Ph.D.
Odd. epidemiologie infekčních nemocí
CEM – SZÚ